

Vergeet niet de échte tirannie van Saoedi-Arabië: de hongersnood in Jemen

Terecht is de moord op journalist Khashoggi wereldnieuws. Minder aandacht is er voor de aanstaande 'ergste hongersnood in 100 jaar' in Jemen, terwijl de feiten minstens even gruwelijk zijn, betoogt historicus Ingrid de Zwarte. Het staken van wapenleveranties aan Saoedi-Arabië is niet genoeg om deze crisis te lijf te gaan.

Westerse commentatoren wijzen nu terecht op de dubieuze rol die Amerika en Europa spelen bij wapenleveranties aan Saoedi-Arabië in de strijd tegen de Houthi-rebellen in Jemen. Maar terwijl media, politici en experts oproepen tot het stoppen van die wapenleveranties, dreigen de oorzaken van de hongersnood wederom naar de achtergrond te verschuiven.

Hongersnood te voorkomen

De hongersnood in Jemen is namelijk puur politiek. Alle hongersnoden de afgelopen eeuw zijn ofwel bewust veroorzaakt of niet tijdig voorkomen door falende regeringen of oorlogsvoering. Met de globalisering van de voedselvoorziening is voedselhulp in theorie altijd mogelijk en hongersnood dus te voorkomen. In Jemen spelen luchtbombardementen een grote rol in de hongersnood. Zo toont een recent rapport dat de Saoedisch-geleide coalitiebombardementen bewust de voedselproductie en -distributie op het Jemenitische platteland en visserijen langs de Rode Zeekust aanvallen.

De hoofdoorzaak van de hongersnood is echter de lucht-, land- en zeeblokkade van Jemen, die is ingesteld door de Saoedisch-geleide Arabische coalitie, gesteund door de Amerikanen en Britten. De coalitie laat slechts beperkt humanitaire hulpgoederen toe, terwijl commerciële zendingen vrijwel geheel worden tegengehouden. Omdat Jemen vóór de burgeroorlog en blokkade voor zo'n 90 procent afhankelijk was van voedselimporten, zijn de gevolgen van deze economische blokkade catastrofaal.

Als de VN waarschuwen voor de 'ergste humanitaire crisis sinds het einde van de Tweede Wereldoorlog', dan is het goed om even terug te gaan naar de oorzaken van eerdere hongersnoden. Ook tijdens WO II waren humanitaire overwegingen en militaire strategieën voortdurend met elkaar in conflict. De Britten hadden een rotsvast geloof in de economische blokkade van bezet Europa: een strategie die moest voorkomen dat voedsel in Duitse handen zou vallen. Maar dit betekende ook dat voedselhulp nooit een geallieerde eindoverwinning in gevaar mocht brengen. De hongersnoden in Griekenland, Bengalen, maar ook in Nederland tijdens de Hongerwinter waren het onbedoelde gevolg van deze economische oorlogsvoering. De geschiedenis laat zien dat voedselblokkades een beproefde oorlogsstrategie zijn en de situatie in Jemen dus geenszins uniek is, ook niet voor het Westen.

Westerse hypocrisie

De beperkte voedselhulp die op dit moment door de blokkade wordt gestuurd, is in Jemen slechts een druppel op de gloeiende plaat, al helemaal omdat de strijdende partijen dicteren hoe de voedselvoorraden worden verdeeld. Van 'neutraliteit' en 'onpartijdigheid' van voedselhulp is in deze oorlogsomstandigheden geen sprake, hoe hard humanitaire organisaties zich hier ook voor inzetten. Het is bovendien hypocriet van westerse landen om sier te maken met voedselhulp, terwijl het Westen medeverantwoordelijk is voor de structurele oorzaken die de hongercondities hebben gecreëerd.

Hoewel het evident is dat het Westen de wapenleveranties per direct moet staken, zal dit op korte termijn niet voldoende zijn om grootschalige hongersnood te voorkomen. Zolang de blokkade van kracht blijft en Saoedi-Arabië beloftes over noodhulp niet nakomt, zal de hongersnood verergeren. Afgelopen mei heeft de VN Veiligheidsraad – onder Nederlands voorzitterschap – een resolutie aangenomen waarin staat dat honger niet langer mag worden ingezet als oorlogswapen. Als westerse landen dit internationaal humanitair recht willen naleven, zullen ze niet alleen moeten stoppen een land te steunen dat honger als wapen gebruikt, maar ook druk moeten zetten de economische blokkade op te heffen. De geschiedenis wijst uit dat alleen dan de hongersnood kan worden gelenigd.

Ingrid de Zwarte

Uit de Volkskrant van 23 oktober 2018,